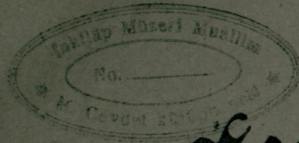

۲۲ اگستوس ۱۹۱۸

صافی : ۵۸

اوجنی جلد

یکی مخصوصه

— اندر یردک فاقسہ قاساطورہنی !

اوکنہ کوتوردی ، اوموزلرند ملوندی ، صوکرہ باغانی اولان، قوشلہ قالدیروب ناشالایوق آرقمسنہ برتکمه وردی...

دیورودی . بولمہ ساترخ سولہ شیدار . صوکرہ بولک آمینہ ایشی خیر ویرمک قراریلہ ایدیلر . ابرتسی کون سرور کورور محافطقلیلہ ایک کونک اوزاغہ آتیلدی ؛ آمینہ بی کورمسنہ یلیمیدان ویرمہ شلردی ؛ وقمنه خردار اولان دال صری :

— قہرزدہ کوز بومدوردی به ، هله بریانی ویرم !

دیبه باغیرمش ، آمینہ بی باغیرمشدی . ایک ژاندارمه به طوندروب قیلچیک قضا سله اوئی برائی دوکرکن : کلدنک کون سکا اوصلو اولور ، بوقه قیکریکی قرارم دیدیمه ؛ آل ایسته... دیبه سولہ نیوردی . هروروشده برآز دها ساکیله شور ، عادتاً یانامادینی بوقادی دوومکدن لذت آلییوردی .

صیریتسیز ، سس-سز دایانی ییدکدن صوکره آمینہ بی بیراقدیلر ؛ دوغو عرضحالیه کیندی ؛ اوئی کندیسه جاندن برالحاب سایور ، اوکونکی دوستانی اونودامیوردی . قوللاری ، قاجارلی غلامله آچهرق برلرلی کوستردی :

— باق ، بکا نه اندی اوغلان...

دیدي . فقط نمون کیدی ، سسندہ کدریوقدی ، سانکه کندیسه اذیت اقمسنه رغماً آئنده اولیهرق خوشلاندینی بوکوزل دلیقلاندن دایاق یک اوکا لنتی گلش . سیکرلرلی یایتیدیرمشدی . بونی یاری یاری به فرق ایدن ابری ، فیلسوف طورله :

— اونلر اولیهدر ، آدمک پوسه سی چقارلر ! دیدي . آمینہ آیلکی کوردیکی بوادی مگکالتیز ، مقابله سز بیراقه راشی دکادی ؛ چانله سندن ایک چاریک چقاردی ، جومر دلکی ، کینی اوزرندیدی ؛ «آل بورچی ، یارن آخرتده آئیندن سورار ، دیدي . عرضحالیه حال عتاد ایدیوردی .

— قاج قیز ، واراییکه ، بیار مارا ایسته م ! دیبه سولنیور ، کوزلری یومیوردی . لکن قاذین دایایک لنتندن عادتاً شپارتمشدی . دونوق بوزی بنه لشمش ، او هر زمانکی قب قیریزی دوداقاری ایسه بالکس اوچوق برنک آئندی ، کوزلرینک سیاهانی شیدمی بورغون ، دومانلی ، قطنیه آتیلدی ؛ یاری سرخوش کیدی ؛ عرضحالیه :

— آلیور به قیز ! دیبه اصرار ایدیور ، آراسیراده کندی کندیته سولہ نیر کی :

— های کیدیک اوغلان ، بدنی برمایدی... دیورودی . بونی سولرکن سانکه طلائق شیدن عشا ایدرکی سوزولور ، یوقونووردی . چوقندرد ارکک دایانی میهمشدی . اوئی غالا شیدمی چوق لنتی بولمشدی... عرضحالیه بردن قیزدی ؛ ایکندیدن چقارلردن اوچ دورت کیشی دورمشلر ، یازغانه ناک جلمکندن بولری سیج ایدیورلدی . مسافارا اوله جقدی ، بونه بالی قایدی برندن فیزلادی ، اونک بولہ آتدیلکلی واری ، آمینہ بی یاقالادی ، قاپونک

ایکی سده دھلرمن کچن اصل دوشونمیرلہ مالش اوله ، سس-سز دوروبور ، بکلورلردی . سرور کوموزلری اوبناده رقی : «آیاز یاپور به !» دیبه سولہ بندی . آمینہ بوفرشک اوزرینه برکدی کی آتیلهرق :

— کیراچیری ، کندی سوئو قلاتیرسک !

دیبه جواب ویردی . سانکه سوئوق بردن ، ییلہ یرم سرعته سروزک اوزرینه دوشه جک واونی یاقچمش کی تلاش ایدهرک حان قوشدی ، ایچ قاپونک سورمسنی چکدی . شیدمی آمینہ ناک صیقای تضرلہ عادتاً ایلقلاشش اولان اوداده ، قاپلی ، آمین برپردہ ایدیلر . لامه بوقدی که یاقیش... سرور بر کبریت چاقدی ؛ فقط اطرافنه ، اودایه دکل ، قارشینسده ک قادیبه ، دها دوغوشی قاذینک ددرین قازا کوزلرینه باقدی . صوکره بردن تکرار قازارلله ، دها قیور ، دها قاپونک برقارالله کومولدیلر .

کجه مک سسلری بوپواتی دورغونلنی ایچنده نجره ناک یواشجه جق ایندینی دویولدی .

— سرور آمینہ بی آفی باقیوردی . بوتون قاجا قیلقله خسته خانه موبلایندن حصه سنه دوشن کاری هپ اوکا صرف ایدیور ، شوراده بوراده نه بولورسه حان جیتین یاپور کجه ، بر واورولی برکوک کی ، دیوارده سورونوه سورونوه طاهرآ مسکین قورقاق ، فقط ایچین ایچین آزیلی وجومه حاضر ، هپ اوکا طاشیوردی . ترک و مترادردن مندر شیلته کچی ، چاقاق چوملک کی او شایسی ده آئشیدی . شیدمی اودا دوشلی ، نجره برده لیدی ؛ اواقده آتیش ، دیوارده لامه واری . آمینہ نه قدر راحتدی... بوخیمه سی حاضر لایوب صیق صیق حمله کیدیور ، برفوجہ قالب صابولنه ییتاقدینی ، فیل دیشی طارقالله طاراندینی کورن قادیلری قیصا دیریدی . اوکا سرور ، حمامن باشقه ، دیشاری به چیمه سی منع ایتمشدی . بوتون کون یاپالکز چوق جان سیلییوردی ، اما قانلاندن بشفه چاره بولایوردی .

لکن اوده کلوب کیمه سی علینیه ووران سروره دشمنلر پیدا اولمشدی . قوشون تارار کندی جنسارندن اولایان بولایک اوسولانسله چوق مشغول اولیورلدی . امام آراسیراده آئنده دولو سیت منیدیل ایله کوربی اوشاغک ایجری کیردیک کی کوردیکه آلییورلدی . برک کوز موسمی گلشدی ؛ قصبه قیشق تداریکله اوغراشییوردی . بوسیراده خسته خانه دک چاوش ، برکجه سرور چکلوب کیندکن صوکره ، پوره کندی که قضاچانک آرتدینی دوددی ، یاننده ک ارقداشنه آجیلدی :

— هله ایدیکه باق کورچینک... بزی ، باغیریه !... دیبه سولہ بندی . اوکون ، قصبه دن کلر کن یان سواقده حمامن دوشن آمینہ به راستلامشدی ؛ صابینه صابینه ، اویناق اویناق کیدیورمش ، بونی طانیش اما آلیرماش... اویری ، چاوشک خوشه کتیشین دیبه قزار کورونوور :

بو وقعه ، سوزی قهوه لر دوشوردی . کورچی سرور ایچسندن خیر آلان برلرک آقاق طائی بر زماندر کجه لرلی آمینک اوی اوکنده دلاشنی عادت ایشلردی . حتی کوبه کوندوز ایک دلیقلانیک قاپوی زور لایوب ایجری کیردکلی اعدا ایدیلر واری . کویاوه دادانلار ساده بولنردن عبادتده دکادی ؛ او ، عفتابل عربده آراسیرا اوغرا بوردی . حالوکه بولنردن آمینک خیری بوقدی ، هیمی بالادی . ایشک دوغوشی برکون کندیسی بوکن تانارقالدی . اوده کیرمشلر ، بولقلری اش یانی ، مندرلره قدر آشیرمش ، طاشیشلردی . پولیس شکانی دیکله میوردی : «هانکی اشیا به ؟ سسندہ مال نه آزار ، ژاندارمه ناک اوکنده قولی صالایه صالایه کلدنکی دها اونوغاقد !» دیورلردی . آمینہ ، صیریک یانته کیرمک آمینده ی ، فقط دوره چیقینی خبر آلدی . اوی سولولینی زمان یاری کدرلشیدی . بو فرسته ژاندارمه ملازمک یانته کیرمکچکی دوشونمش ، سوغتمشدی . شیدمی ، بومیدک بوشه چیقینی آکلاچیمه بردن مایوس اولدی : «قورونغمده قالدم . فیل دیشی طاراندہ آشیرمشلر ، اصل بوکا جام یانیدی !» دیبه طوطوب ژاندارمه لر به مدت ددرنی دودکی ؛ هیچ آجیدییوق ، حتی آلدی ایدهرک دیکلورلدی . «ناہیت ، قلملرک بوشلغه باشلادینی ، مأمورلرک بربرر چیقینی کورونجه قورقدیلر ، آمینہ بی قوودیلر .

بوش اوده سینتیلر پرکجه کچریدی . آراسیرا ، برتلی کی : «ملازم کلنجه چقار آکلانیم ، ایستره یجینه دووسون...» دیبه سولنیوردی . قطملازم بردلو کلپور ، آئنده بوسفر بستون آج ، چیلپاق فرولر ، قالار اوکورد ، چارینی قووله ، صوکره دولاشیور ، بعضاده بوسنانلرده ، فیزلده یاتوب قالیوردی . آراسیرا سانشانلر اولویوردی ؛ آجلفدن کوزلری قازاران بو مجالیز ، یتکین قادیبه صدق وهره کیرلنه لاف آتوب کبیورلر ، کولوشورلوردی . ارتق سولفورلده باشلامش ؛ باغورلرک آردی آراسی کسلیور . بعضا سولوب سیکن قازیلہ دوشو یوردی . غله آرارلنده دولاشاق آمینہ فرونی قون اولرک قاپینی چالیور ، اکک دیله نیوردی ؛ لکن اکک برینہ کثریا «دھا ییتادی» یاخود «فرونه سالادی» کی ترس جوابلر آلیوردی . برکون صباحدن اقامته قدر پولیس قومیسرینک قاپینده بکلدی . قاپو ، یاتیق آمینک شکی کوزینه ایلیمدکه حریف ایچیرین :

— قرق کون بکلسه ناک ناله... دیبه باغیریه . ردی . بر آرائی پولیسلردن بری ، یکی قید اولش کنج برچوبوق ، مرصه دکادی ، چانله سی آجیدی ، بر غروش چقاردی . بر غروش فوجہ بر اکک دیکدی . لکن نصلسه بو صدقه حاضرانی چاقوق

قومیسرک کوزینه ایلیشدی؛ ملوتوشمش کی برمله ده کوزلی دوغش، کندیشی دیشاری آدی :

— ورمه، ورمه: دیبه باغیردی...

آمینک اوزاندنی آل بوشده قالدی. حیالک دایانماز صرافسینیتی یوقادی برده قانغش، سوکره هر حلقه یی بشفه پیچ اذا وعتنرلر یایلمه براوزون، آغیزنجیر وجودیه دلاهرق اونی یارلمه، برهلیه سوروکلمش، خرده خاش ایتشدی. بو، متوی دکل، عادتاً مادی بر زنجیردی. بو، تشیه دکل، وقه ایدی. او بولر نه درن بر توكله قانلا نئشدی... فقط چورجه خاشلکه دها راست گله شدی. کوزلری چوریردی، اچیدن اواز بش سنلک مصیبتلرک هضم ایدهلمه مش ایجسی ملاتاشن بر باقیشه قومیسری اوزون تدقیق ایتندی. سوکره یه برنی دهنه آچ بر قورد کی آتیلب ایصرماسی اقتضالیدن بوجوده قارش حلاصعبان ایتلر اوزوسی دونه دن صالینه صالینه حکومت آولینندن چقبوق کیتدی.

۶-

آمینک بولم چارشیده، بازارده دوشه، قافله دیلمه قوولله کردیکی کورن اشترافدن بعض نفوذایلر صارقلری باصدربوب قانغله چقدیلر. بورسی ناموسلو برقصه بیدی، اوقاری آجقلندن کیرر، فقط کیسه دن یاردم کورمزدی، کنه دمی، بشفه برره دفع ایتلک ایچون بر دفعه ولایت یازلمسه موافق اولوردی... قانغام: «نصل اولورچام؟ دیبوردی، بن نصل کندیگیدن یازارم...» معافیله، بشفه چاره اولمادیقی کوره دک راضی اولدی. متصرفله تدرکه یازیلدی، کاغذ بورادن ولایت کیده جک، سوکره یه اوغرا یا اوغرایه، کیم ییلر قاج آیده، اوده دن قیچارسه بورایه کلکجه کی، دورودن دال صری بر آراقاقی منجه کلدی، کندی تعینندن کونده برا کک و برلک اوزره فرونجی باصر کوندردی. آمینه ملازمه بو اککنندن سانکه آیری برلالت بولوبوردی. اوکله کله، طبله کاره، چیرالره:

— برینیب بیک تشکر ایدیورم، محرمه عمر رگانی، باووز چوچوق...
دیبه شکرانی آکلایوردی. فقط طبله کار حیلله ایدیورم، فرونه اوغرایان آمینه به بعض کونلر:
— قیز دهمین وردک یا، نه عارسز شیشک، دفع اول!

دیبه حایقیر یوردی. اطرافنده آدلرله بوکا ابانه قی: «های چرکف های، صیفیلرله فرونی کورمه جک!» دیبه اوکا صاحت ایدیورلردی. کیت کیده ورمه دیک کونلر چوغالییوردی. آمینه ده اعتراض، شکایت، حقن مدافعه قدرتی یوقدی. بولمه برجواب ایتجه دونهوب کیدیوردی. برکون جاسواتله کلدی، ایکی کوند، قوشوشکن باغجه مندن جالندی لجه یا برالاردن بشفه مدهسه برشی کیرمه مشدی؛ فرونجینک:

— ده بین آلک یا، کونده بش چیغنی ییه جک!

ده یی اوزرته آلی اوزاندی، ترکاک اوزرندن صیجاق، بیاض براوه قاتی یاقادی، اورته سندن بولدی، ایری بر پارچه یی مان آغزینده آدی. چیرالره قوشوشدیلر، آلدن آلفه، آغزنده کی چیقارمه اوغرا شیلورلر، بوغوشوبورلردی. اوسیراده بری ییتشدی، چوچوقلره بر قاق طوقات آدی، فرونجی به برکیر قیرلادی:

— هاله ایتله باقی، آج اولماسه قاری اککی قاپاریدی...
دیبه باغیر یوردی. بو، عرض حاللی ایدی، کچرکن کورمش، دایاناماشن، ایشه قاریشمدی. آمینه، البته قالان اکسی صیغیه بر آقام اولدیندن عرض حالین چه کینیردی؛ سس سزجه دیکلیورلردی؛ او متصل باغیر یور:

— تولان ایلارلرک زخیره دولو؛ بر اردو بسله نیر، ایلک صیغیه قاریشه بر دیلم اکک ورمه. میسکز؛ سز نه آلاق آدلر میسکز!

دیبه سوله مدیکتی بیراقیوردی. نهایت دها یلاری کیندی، بوتون خقله سوودی. اوزمان صارقلیدن بری:

— هادی، نه نه لازم اسماعیل افندی، بزی ده بلایه سوفا...

دیبه رک عرض حالینک آرقه سی صوباه صوباه، یاری تهید، یاری نزاکت سواقندن چقاردی. مدانی پوش بولان فرونجی شیددی:

— قبه ک کوزلرینه ملوتوش نه... صاحتی چیغور، آها اوپوز، کوره کی قاقا ک ایتدیردم اما خطیب افندی به دعا ایت: دیبوردی.

برآز سوکره بشتانی طوبایوب قوشاق کپی یله دولادی، دوغرو ژاندارمه ملازمه چیقیدی، عزت نفسی قیرلش برآدم اداسیله: — یاشام، دیدی، عفو ایت، اوکو تو قاری به بن آرتق اکک مه ک ویرم، چارشی اورته سنده حیثیتی برپاره اقی دیبوردی...

دال صبری اوسیراده اشقا ایشلرله جوق مشغولدی؛ او فکله ییدی:

— کس، دیدی، کیرسین قبه! — ایتسی کون سوکوم یوکوم فرونه اوغرایان آمینه به باغیر دیرلر:

— بشفه قانی به، سنک تعینی کیدیلر! —
تشرین اول ایتنده باغورک قارچاقرلر نه دونه رک روزکارلر اکنده صاوروله خرمنلانه باغینی سرت برکجه بیدی. سرورک اوله یاندینی قوشده کچاوشله آرقداشی اوکلرله مانغالی جکدشار، قارالغنده جتارله اچدرک نوشوبورلردی؛ نفسلرینک بخاری کومورلرک قیزیل ایشینی اوزرندن کیرکن پنه می برنک آلدی بر چیچک کی آچیلور، سوکره، برلرینک بوزلرله چارپور داغیلوریدی. دوغورجه کیدوب قانی جالهلر سانکه نه لازم کاریدی؛ کورجیک کورجیک کی بولرله کیرلردی، ایلک قبه سی، نه دیکه حتی

واردی؛ یوقارله قالدیلر، باشلرینه تورلورنی صیغیه دولایر ق سواقعه چقدیلر. باصدلری بری کومدیورلر، باتاقاره، صو بریکنتلرینه داله چقه، قوشوشه دن عجله عجله بوروبورلردی. نهایت صوئوقه رغماً ترلشمش برحاله اوك اوکله کلدیلر؛ چاوش قانی به آکندی؛ مانغالی بیلله ایلک دکلدی؛ عیبالر قانی نه لرندمیدی؛ آلرله دیواری بوقله بوقله برآز کیتدیلر؛ چهره لرینه ایری ایری، بوموشاق قار پارچهلری چارپور، یاییشوری.

— صاحبه قدر باصدره جق...
دیبه سولندیلر. سوکره آلرینه کهرچک برینه تحه ایشلیدیکتی آکلایچه:

— ناه، قانی بولق...
دیدیله؛ قانجی سق فولادیلر. بوده آچیددی، عجا قاری اوده دکلدی! اچیری کیردیلر. نفسلرلی طلیقایان روزکاردن بوراده اثر یوقدی.

— به به، آمینه!

دیبه اچلاردن بریسی سلاه ندی؛ فقط جواب ورن اولمادی. چاوش، کبریت قوطوسی بولق ایچون جییلری قارشیر یور، توتون طبقه سه آناختار ویاجاقی کپی شیلرک چاریدینی دوولوردی. نهایت یاری پوش برشمعلی قوطوسنک فولاندینی، کبریت زبانه کاغذینه سورولوبکی دوولدی. رطوبت آلدیندن غالباً باغیوردی. بولم دت، بش کبریت سورندیلر، فوسفوردن قاق چیزک قاب قارا کانی اودالک اورته سنده ماوی به یقین بر آیدنغله ایشیلیدوردی.

— نهایت تئل، ایستکز، جوق دومانی برآلو بلیردی. کوشده، ایکی به قانغله بر حاصیر پارچه سی اوستنده برشل اوزاغش، یاتوردی. سوغله:

— هاه، بوراده...
دیدیله. کبریت سونغمدی، فقط آرتق لزوم وارمیدی یا؟ چاوش قارالغده حسابلادیق کوشه یه یووردی، آلی اوزاندی، فقط توكله برسله:

— آها، قاری بوزکشن...
دیبه حایقیردی. یایی آمینه آجقلندن صوئوقدن توله غالباً کونلر کچمشدی. توه، بونه عکسی ایشی... نفرده، دها زیاده صاعلام طوطی ایچون، برده ده فولادی:

— ییشمه مک به، کرمش...
دیدی. برمت، اگدی ایکی جوان کی هتارلندن فنا شیلر کچمده رک دوردیلر. سوکره «هادی، کیده!» ایقاضیله برلرلی ایتلرک کچه ک قاری روزکارلرینه قارشوب کفر ایدایه اوزاقلادیلر.

سوک

رفیه خال

مرمری: محمد طلعت

استانبول، طین، طبعی